

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Kristen & Kristdemokrat?

En sociologisk studie om religionens påverkan på partisympatier

Examensarbete för kandidat i sociologi 15hp

Namn: John Bjurenstedt

Handledare: Henrik Lundberg

Juni, 2013

Abstract

Kristen & Kristdemokrat – En sociologisk studie om religionens påverkan på partisympatier

Författare: John Bjurenstedt

Handledare: Henrik Lundberg

Examinator: Abby Peterson

Examensarbete för kandidat i sociologi 15hp

VT-2013

Antal tecken inkl. blanksteg: 60 105

Syfte och frågeställningar:

Uppsatsens syfte är att ta reda på vad den frikyrkliga identiteten med avseende på medlemskap i frikyrkan kan ha för inverkan på partisympatier. Frågeställningarna som ställs är: Hur upplever sympatisörer till kristdemokraterna att den frikyrkliga identiteten påverkar deras val av partitillhörighet? Hur uppfattar sympatisörerna kopplingen mellan politik och kristendom?

Metod och material:

Uppsatsen har en kvalitativ ansats och omfattar 5 ostrukturerade intervjuer med människor som har en bakgrund i pingströrelsen samt sympatiserar med kristdemokraterna.

Huvudresultat:

Den frikyrkliga identiteten påverkar partisympatier genom socialisation, där de signifikanta andra har en näst intill avgörande roll för partisympatier. De signifikanta andra är dels föräldrar men också andra personer med betydelse senare i livet. Polariseringen mellan intervjupersonernas in-grupp som avser de som tror och ut-gruppen som innefattar de vänstergrupper som står/stod för ateism är också anledningar för val av partisympatier, ateism och anti-religiositet blir då ett hot för deras kollektiva habitus. Politik och kristendom ska på något vis förenas, men inte på så sätt att kristendomen blir en maktfaktor. De intervjuade vill att samhället ska vila på judiskt-kristna värderingar, vilket förknippas med trygghet.

Nyckelord: *kristdemokraterna, kristendom, partisympatier, identitet, socialisation*

Innehållsförteckning

INLEDNING	4
BAKGRUND	4
<i>Kristdemokraterna grundas</i>	4
<i>Kristdemokraternas utveckling</i>	4
SYFTE & FRÅGESTÄLLNINGAR	5
TIDIGARE FORSKNING	5
FRAGMENTISERING AV ETT KRISTET LIVSMÖNSTER	5
RELIGIÖST VALBETEENDE & ORSAKSTRATTEN	7
RELIGION OCH POLITISKA SAKFRÅGOR	8
TEORETISKA PERSPEKTIV	9
SOCIALISATIONSTEORI.....	9
<i>Primär socialisation</i>	9
<i>Sekundär socialisation</i>	10
<i>Religiös socialisation</i>	11
REFLEXIVITET.....	13
IDENTITETSUTVECKLING.....	13
HABITUS	14
METOD	14
URVAL	15
FÖRFÖRSTÅELSE	15
ETISKA STÄLLNINGSTAGANDEN	16
ANALYS AV DATA.....	16
RESULTAT & ANALYS	16
TEMA 1 "UPPVÄXT OCH DEN BEGYNNANDE TRON"	16
TEMA 2 "UNGDOM & SAMMANHANG SOM VUXEN"	19
TEMA 3 "POLITISKA IDEOLOGIER"	21
<i>Intervjupersonernas väg till kristdemokratin</i>	21
<i>Viktiga sakfrågor för partisympatier</i>	23
<i>Kristen tro & politik, hör de ihop?</i>	25
AVSLUTANDE DISKUSSION	26
LITTERATUR:	28
UPPSLAGSVERK:	28
INTERNETSIDOR:.....	29
POPULÄRVETENSKAPLIG FRAMSTÄLLNING	30
BAKGRUND	30
SYFTE	30
METOD	31
RESULTAT.....	31
SAMHÄLLSNYTTA	31
BILAGA 1	32
BILAGA 2	34

Inledning

Bakgrund

Enligt en undersökning får kristdemokraterna ca: 50 % av rösterna från medlemmar i en svensk frikyrka som regelbundet deltar vid religiösa möten (Hagevi 2010:258). Dessa siffror är av intresse eftersom de tyder på att kristendom som religiös åskådning har en inverkan på sympatier för kristdemokraterna. Därmed finns det grund för att påstå att kristendom i viss mån kan ses som en politisk influens, vilket också kristdemokraternas partiledare Göran Hägglund uppger i en artikel från SVT 2011.¹ Således blir problemet också sociologiskt intressant eftersom jag ämnar utforska vilken inverkan religionen har på samhället, d.v.s. att religion som kulturell identitet kan påverka valutgången. Det är också av intresse att se till andra faktorer än socioekonomisk klass när det gäller partisympatier. Något som med fog gjorts oräkneliga gånger, eftersom socioekonomisk klass är den enskilt största faktorn för val av partitillhörighet (Hagevi 2007:124).

Kristdemokraterna grundas

Sedan starten 1964 har kristdemokraternas partiprogram förändrats på många plan. KD bildades under namnet Kds (Kristen demokratisk samling) med pingströrelsens grundare Lewi Pethrus som den mest framträdande initiativtagaren. Partiet bildades med ambitionen att ta ställning som ett mittenparti, utan varken klassisk höger- eller vänsterideologi i grunden. Den ideologiska grunden fann de i kristen moral och etik. De menade att ett värdekonservativt förhållningssätt grundat i kristendom skulle överbygga klassklyftor. Det skulle enligt kristdemokraterna finnas en solidarisk fördelning av ekonomiska resurser som byggde på hederlighet, personligt ansvarstagande och hänsynstagande. Det var med andra ord frågan om en fördelning av resurser som sker på individuellt initiativ. En av förgrundsfigurerna i kristdemokraterna har varit Alf Svensson som var partiledare 1973 – 2004. Första gången han hamnade i riksdagen var 1985, då i och med valsamverkan med Centerpartiet. 1991 tog sig kristdemokraterna in i riksdagen på egen hand, genom att få 7,1 % av rösterna (Josefsson: u.å.).

Kristdemokraternas utveckling

Kristdemokraterna har stått som motståndare till t.ex. abort och samkönade äktenskap. I takt med att det svenska samhället har genomgått en sekularisering med avseende på t.ex. kyrkans

¹ <http://www.svt.se/nyheter/sverige/kristdemokraterna-tillbaka-till-basen-kristendomen>

skilsmässa från staten, har KD blivit näst intill tvingade att förhålla sig till sekulariseringen. Från att ha varit ett parti med konfessionellt fundament och med grunden i pingstkyrkan som social rörelse har KD på senare tid tonat ned denna profil. Brommesson (2010) beskriver hur betonandet av kristendom har förändrats från att genomsyra partiet som tro till att snarare lyfta fram de värderingar som förvaltats av den kristna tron (Brommesson 2010:169). Vid rikstinget 2009 förekom t.ex. för första gången i partiets historia inga referenser till kristen värdegrund eller etik från partiledare Göran Hägglund (Brommesson 2010:170). Kristdemokraternas ideologi är svår att identifiera, dock finns tydliga belägg för att KD idag lutar åt en högerideologi. Det visar sig bl.a. genom kristdemokratiska ungdomsförbundets kampanj ”mitt hjärta är blått”². Marie Demker (2008) har gjort ett försök att ta reda på vilken riktning KD tar vad gäller den ideologiska grunden. Hon belyser kristdemokratiska politikernas dilemma som finns mellan att tydligt marknadsföra sig som ett kristet parti eller inte (Demker 1998). Det ämnet får jag anledning att återkomma till.

Syfte & frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att ta reda på vad den frikyrkliga identiteten med avseende på medlemskap i frikyrkan, kan ha för inverkan på partisympatier. Därmed blir frågeställningarna för denna uppsats som följer:

- *Hur upplever sympatisörer till kristdemokraterna att den frikyrkliga identiteten påverkar deras val av partitillhörighet?*
- *Hur uppfattar sympatisörerna kopplingen mellan politik och kristendom?*

Tidigare forskning

Fragmentisering av ett kristet livsmönster

En av dem som angripit forskningsområdet är Marie Demker. Demkers forskningsproblem och forskningsfråga är i grunden dilemmat som uppstår mellan religion och politik. Ett dilemma som innebär hur kristdemokratiska partier lyckas vara trogna de traditionella teologiska ståndpunkterna samtidigt som de ska nå inflytande och makt genom att få röster och samtidigt behålla sin trovärdighet i ett sekulariserat samhälle. Demkers grundläggande forskningsfrågan är: Hur partiet löser dilemmat mellan makt och inflytande å ena sidan och trohet mot de religiösa fundamenten å den andra (Demker 1998:57)? Kristdemokraternas största problem är enligt Demker den tilltagande sekulariseringen i samhället, dock inte

² <http://www.dagen.se/opinion/debatt/kd-borgerlighet-sant/>

sekularisering i ”klassisk mening”, d.v.s. de sakrala eller institutionaliserade delarna, t.ex. avtagandet av dop, vigslar, konfirmation samt att kyrkorummet allt oftare står tomt. Istället beskriver Demker hur konsekvensen av sekulariseringen kan innebära: ”fragmentisering av ett kristet livsmönster” (Demker 2008:125). Detta innebär, som jag förstår det, att det inte finns något gemensamt kristet livsmönster i samhället, d.v.s. att religionens relevans för människor minskar.

Trots sekularisering i form av fragmenterat livsmönster för individer verkar religionen ha inverkan på människors valbeteende. Det visar sig i t.ex. amerikanska studier i vilka religiös övertygelse har större betydelse för valbeteende än såväl ekonomiska förutsättningar som ”ras”. I svenska studier har man sett att religiös övertygelse i vissa sakfrågor kan ha betydelse, t.ex. i frågor som rör Israel/Palestina-konflikten. Synen på Israel skiljer sig väsentligt åt mellan religiösa och icke-religiösa. Det har också visat sig att ”graden” av religiositet har stor inverkan på ställningstagande. För att mäta graden av religiositet påvisar Demker t.ex. att religiösa ritualer så som bön har stor inverkan på ställningstagande i politiken (Demker 1998:14ff).

Demker beskriver, som tidigare nämnts, att det religiösa livsmönstret för kristna inte längre är konsistent, d.v.s. att det inte finns någon relation mellan kristna värden, kristet beteende och kristna åsikter, vilket gör det svårt för kristdemokraterna att utgå från en likformig teologisk utgångspunkt (Demker 1998:78). Resultatet som Demker påvisar är att kristdemokraterna kan fortsätta agera ideologiskt, dock bör de se till den aktuella nationella situationen. För att överbrygga dilemmat som uppstår kan kristdemokraterna ingå en koalition där partiet tar ett tydligt ideologiskt ställningstagande med avseende på höger/vänster, för att därmed markera sida. På så sätt kan kristdemokraterna också behålla en kristen profil utan att göra avkall på att ha en tydlig politisk profil (Demker 1998). Demkers förslag visade sig också bli verklighet 2005, då ”Allians för Sverige” lanserades, en koalition innefattande moderaterna, centerpartiet, folkpartiet och kristdemokraterna.³

Demker menar alltså att det idag inte finns någon homogen kristen identitet, eftersom den kristna identiteten präglas av ett fragmenterat livsmönster. Det bör därmed inte finnas några ställningstaganden i sakfrågor som kan härledas till kristen identitet. Dock visar det sig att det finns en överrepresentation av ”frikyrkofolk” som ändå röstar på KD. Det medför att Demkers resultat kan verka aningen motsägelsefullt, eftersom det verkar som att det ändå finns en viss homogenitet och något som förslagsvis kan benämnas som kristen identitet. Därmed mynnar

³ <http://www.sydsvenskan.se/sverige/partiledarna-log-mot-kamerorna/>

Demkers forskning ut i intressanta aspekter för min forskning. Aspekter som t.ex. vad i denna process av fragmentiserat livsmönster hos kristna människor finns en viss homogenitet kvar? Hur påverkar den kristna identiteten val av partisympatier samt hur kopplar den kristna väljaren sin tro till val av partitillhörighet? Demkers forskning belyser ett strukturellt förhållande, d.v.s. hur kristdemokraterna behandlar dilemmat mellan religion och politik. Min uppgift blir att ta reda på hur individen uppfattar samma förhållande.

Religiöst valbeteende & orsakstratten

En förgrundsfigur i Sverige inom forskning på området kristen tro och valbeteende är statsvetaren Magnus Hagevi. En av Hagevis studier belyser relationen mellan religiositet och politisk opinion hos människor i Västra Götaland. Hagevi vidgar sin undersökning om religiositet och politisk opinion från att vara en undersökning specifikt för Västra Götaland till att generalisera resultatet över Sverige som helhet. Hans argument för ett sådant ställningstagande är att skiljelinjen mellan Västra Götaland och övriga Sverige är tunn med avseende på frekvensen religiöst troende samt fördelning av partiröster. Dessutom finns samma politiska system att ta hänsyn till vare sig vi talar om Sverige som helhet eller Västra Götaland. Den forskningsfråga som Hagevi ställer är om religiositet påverkar individens politiska opinion bara genom känslor eller inverkar även kunskap om religionens innehåll (Hagevi 2009:15)?

Hagevis undersökning utgår från den befintlig datakälla som SOM-institutet presenterar varje år. Data är insamlad genom postenkäter från ett representativt urval av befolkningen i Västra Götaland. De undersökningar som Hagevi tagit del av kommer från år 2000 samt 2002 (Hagevi 2009:49f). Hagevis forskning är mycket omfattande, vilket medför att jag endast tar hänsyn till fragment av resultatet. Till att börja med presenterar Hagevi ett resultat som påvisar att det finns en tydlig koppling mellan en individs religiositet och politisk opinion i Västra Götaland och Sverige i stort.

För att svara på frågeställningen använder Hagevi bland annat en teoretisk modell som benämns som *orsakstratten*. Modellen härstammar från USA och används för att analysera valbeteende. Idén bakom modellen är att finna de politiska och icke-politiska fenomen som föregår valhandlingen. Det konstruktörerna av trattmodellen vill belysa är att valbeteende styrs av tidiga erfarenheter i livet, d.v.s. att en individ tidigt i livet blir känslomässigt engagerad i t.ex. ett politiskt parti genom påverkan från föräldrar. Det känslomässiga förhållandet leder till att individen identifierar sig med ett parti och därmed har svårt att bryta bandet, eftersom partiet är en del av individens identitet. Därmed finns det en viss tröghet i att

byta partitillhörighet i jämförelse med att ändra åsikt inom en viss sakfråga (Hagevi 2009:16ff). Detta resonemang bekräftas också i Hagevis undersökning där det påvisas att en religiös socialisationsprocess också medför en politisk socialisationsprocess, d.v.s. att religiösa individer tenderar att sympatisera med liknande partier. I Sverige tenderar religiösa individer att rösta på något parti på högerskalan, där KD får procentuellt flest röster från religiösa väljare (Hagevi 2009:159). Det bör påpekas att Hagevis resultat visar att kunskap för partiorientering också spelar roll, dock är den affektiva inställningen viktigare (Hagevi 2009:202).

Religion och politiska sakfrågor

Ytterligare en studie som gjorts på temat är författad av Ulf Bjereld och Mikael Gilljam (1991). Även detta är en kvantitativ studie där materialet främst är hämtat från 1988 års väljarundersökning. Syftet med uppsatsen är att undersöka religionens betydelse för åsikter i politiska sakfrågor hos svenska folket. Anledningen till forskningen var enligt författarna de stigande opinionssiffrorna för KD efter 1988 (Bjereld & Gilljam 1991). Detta ledde sedermera också till att KD tog plats i riksdagen.

Resultatet i Bjerelds och Gilljams studie visar att det finns tydliga skillnader i åsikter vad det gäller sakfrågorna mellan de som regelbundet går i kyrkan och de som inte gör det. Dessa skillnader manifesterar sig inte enbart i ”moraliska” frågor så som alkohol- och abortfrågan, utan också vad gäller positiv inställning till t.ex. socialbidrag och invandring. Det mest intressanta resultatet med avseende på min forskning är att det i högre grad finns överensstämmelse i sakfrågor hos de som går i kyrkan minst en gång i månaden än de som inte går i kyrkan alls. Bjereld och Gilljams resultat visar att de kristna väljarna i nästan lika hög grad som inom en partigemenskap är överens i politiska frågor (Bjereld & Gilljam 1991).

Samtlig forskning som jag tagit del av visar således att religiositet påverkar partisympatier eller ställningstagande i politiska sakfrågor. Dessutom är det genomgående tydligt att lite forskning har gjorts på området i Sverige (Bjereld & Gilljam 1991, Demker 1998, Hagevi 2009). Därmed är avsikten att föra forskningen ett steg till på vägen genom att ta reda på vad tendensen i resultaten beror på.

Teoretiska perspektiv

Detta avsnitt avser presentation av begrepp som jag senare ämnar koppla samman med den empiri jag samlat in. För att svara på den första frågan i frågeställningen krävs en förståelse för hur kulturell identitet kan påverka val av partitillhörighet. Jag har därför valt att använda mig av Berger och Luckmanns socialisationsteori (Berger & Luckmann 1979). Syftet är att få en djupare förståelse för vilken betydelse en människas socialisationsprocess kan ha för beslut i vuxen ålder. För att kunna besvara mina frågeställningar är det också viktigt att framhålla konsekvenser av en religiös uppfostran som gör socialiseringen än mer komplex, vilket jag får anledning att återkomma till. Utöver Berger och Luckman kommer det också att göras med hjälp av begrepp hämtade från McGuire (2002). För att ytterligare fördjupa förståelsen kommer jag utifrån Richard Jenkins (2004) att titta på skapandet av identiteter och gruppidentiteter. Tills sist kommer jag också att framföra två teoretiska begrepp som ger ytterligare djup till undersökningen, dessa begrepp är de allmänt vedertagna sociologiska begreppen *habitus* och *reflexivitet*.

Socialisationsteori

Begreppet *socialisation* är enligt Berger och Luckmann ”det grundliga och konsekventa införandet av en individ i ett samhälles objektiva värld eller en sektor av den”. Den första socialisation som en människa genomgår är den *primära socialisationen*, vilket innebär den första delen av livet i barndomen, då individen blir en del av samhället. Därefter sker den *sekundära socialisationen* som innebär att individen träder in i nya sektorer av samhällets objektiva värld (Berger & Luckmann 1979:154).

Primär socialisation

I initialstadiet för socialisationsprocessen befästs det som Berger och Luckmann benämner som primär socialisation. Den primära socialisationen är enligt Berger och Luckmann också det viktigaste stadiet i socialisationen. Anledningen till den primära socialisationens tyngd är att den grundläggande strukturen i all sekundär socialisation måste likna strukturen i den primära socialisationen. Därmed blir denna ett fundament för individens fortsatta utveckling (Berger & Luckmann 1979:155).

I den primära socialisationen, d.v.s. i början av livet möter barnet sina *signifikanta andra*, vilka är de som tar emot barnet i den för barnet objektiva världen. Dessa signifikanta andra övervakar individens socialisation och medverkar till att barnet internaliserar upplevelser av verkligheten samt den sociala position som möter henne vid inträdet i världen. Detta

överförande sker också utifrån en sorts selektiv begrändan, d.v.s. genom att de signifikanta andra väljer vilken verklighet som barnet ska internalisera (Berger & Luckmann 1979:155). Över tid överförs de signifikanta andras roller och beteenden på barnet, vilket gör att barnet påbörjar identifieringen av sitt eget ”jag”. Därmed gör barnet de signifikanta andras roller och beteenden till sina egna.

Berger och Luckmann poängterar att överförandet inte enbart handlar om roller och beteenden eller social position. De menar att barnet internaliserar hela den värld som finns hos de signifikanta andra, denna värld ses som den enda världen och därmed blir det den objektiva världen för barnet. Berger och Luckmann beskriver socialisation som en process som aldrig avstannar, därmed avbryts inte socialisationsprocessen vid identifiering av den signifikanta andra. Istället sker under processens gång, att barnet tillskansar sig en egen subjektiv identitet som medvetet byggs upp utifrån accepterandet av de signifikanta andras roller och attityder. Det kan ske genom att en norm i barnets objektiva verklighet får fäste genom upprepande av normen från signifikanta andra. En hypotetisk norm som är relevant för min studie skulle t.ex. kunna vara en politiskmoralisk sakfråga som rätten till abort. Grundläggande i pingstkyrkliga sammanhang var vid starten att abort är fel och synd. Genom upprepanden från signifikanta andra skapas ett accepterande av en sådan norm, som sedermera också blir en del av barnets egen identitet. När barnet når accepterandet av en upprepad norm som verkar vedertagen i den för barnet objektiva världen identifierar sig barnet inte endast konkret med de signifikanta andra. Normen blir också allmän eller samhällig och därmed en del av barnets egen jag-identitet. Den utveckling som sker omedvetet hos barnet benämner Berger och Luckmann som en förskjutning från den signifikanta andre till den generaliserade andre (Berger & Luckmann 1979:156f). Som jag tidigare varit inne på är inte socialisationen en oavslutad process, den fortsätter och det är därmed omöjligt att någonsin se processen som fulländad (Berger Luckmann 1979:162).

Sekundär socialisation

Berger och Luckmann definierar sekundär socialisation som: ”internaliseringen av institutionella eller på institutioner baserade ”undervärldar” (Berger & Luckmann 1979:162). Det innebär att individen inhämtar kunskap som vilar på institutionell grund. Det kan röra sig om internalisering av bl.a. semantiska fält som ligger till grund för ett institutionellt område. Det semantiska fältet eller, slarvigare uttryckt, språket spelar en stor roll med avseende på att individen lär sig förstå förutsättningarna för användningen av det specifika ordförrådet i den institution som hon befinner sig i (Berger & Luckmann 1979:163). Dessa institutioner

baserade på ”undervärldar” förmedlar en värld knuten till en viss kontext, de människor som förmedlar världen ses då mer som funktionärer i den institutionella världen, till skillnad från föräldrarna som har förmedlat den reella världen (Berger & Luckmann 1979:166).

Den sekundära socialisationen framstår därmed enligt Berger och Luckmann som ”svagare” än den primära. Det innebär att individens handlingsutrymme är begränsat i den sekundära socialisationen, samt att den tidiga internaliserade verkligheten har en tendens att finnas kvar. Med Bergers och Luckmanns egna ord: ”Sekundär socialisation förutsätter alltid en föregående, primär socialisationsprocess; d.v.s. att den måste handskas med ett redan format jag och en redan internaliserad värld” (Berger & Luckmann 1979:164). Barnets ursprungliga värld kommer således alltid att vara ”hemmet”, vilket alltid kommer att förstås som det naturliga förhållandet till världen. De andra verkligheterna som förmedlas kommer att ses som ”konstgjorda” (Berger & Luckmann 1979:168). Barnet kan i övergångsperioden mellan primär och sekundär socialisation uppleva en konflikt som grundar sig i att det vuxna barnet inser att världen inte är beskaffad på det vis som hon objektivt upplevt den under sin barndomstid (Berger & Luckmann 1979:166). Dock finns en skillnad i sekundär socialisering med avseende på religiösa institutioner, vilket jag återkommer till.

Religiös socialisation

Enligt McGuire blir den religiösa socialisationen mer komplex än den socialisation som inte har religiösa förtecken. Det beror på att religiösa föräldrar i större mån aktivt försöker reproducera värden och också en tro till barnet (McGuire 2002:55).

Sekundär socialisationsprocess med avseende på religion och religiösa institutioner, sker ofta genom ett intensifierande av en känsloladdning inför institutionen, som medför att individen ser engagemang inom institutionen som nödvändig. Det sker genom en osynlig eller synlig initieringsprocess med syfte att få individen helt och fullt engagerad i den verklighet som internaliseras (Berger & Luckmann 1979:169). De personer som finns inom institutionen blir övervakare av socialisationen. Det innebär att medlemmar i institutionen och familjen kommer ses som signifikanta andra och därmed förmedlare av den verklighet som individen subjektivt sett uppfattar som hela hennes liv (Berger & Luckmann 1979:170). Den sekundära socialisationen bygger till stor del på att individen tolkar nuet så att det står i en kontinuerlig relation till det förflutna, vilket också medför att individen tenderar att tona ned de förändringar som sker (Berger & Luckmann 1979:189).

Även McGuire beskriver den individuella religiositeten i förhållande till grupper. Hon menar att det finns en stark påverkan från gruppen i religiösa sammanhang när det gäller vilka

värden som ska hållas för viktiga. Även om individen med stor säkerhet omfattar föreställningar och värden som denne ensam håller för centrala (McGuire 2002:51). I likhet med Berger och Luckmann beskriver McGuire att barnet tar efter de roller och beteenden som familjen står för. För ett barn som föds in i en religiös kontext kan det innebära att barnet kommer att medverka vid religiösa sociala aktiviteter, eller att hon kommer medverka då någon familjemedlem ber eller uttalar en åsikt som får medhåll från övriga signifikanta andra. Eftersom detta är den enda värld barnet känner till, blir givetvis familjen den viktigaste influensen (McGuire 2002:53f).

I en religiös kontext talar man ibland om s.k. omvändelser, där en individ helt och hållet vänder om från sitt gamla liv, för att bli kristen. En sådan totalomvändelse kräver det som Berger och Luckmann beskriver som växlingar, vilket är en sorts resocialisation. En växling mellan livsvärldar sker i likhet med den primära socialisationen med avseende på att det för individen krävs en känslomässig identifiering med dem som kommer svara för socialiseringen, givetvis startar socialiseringen inte från noll, utan individen har ett förflutet att förhålla sig till (Berger & Luckmann 1979:182). För att hantera en sådan omvändelse krävs för individen att hon lever i en religiös värld, och med tydliga anslutningar till en sådan gemenskap. Den religiösa gemenskapen kommer att stå för en nödvändig plausibilitetsstruktur för den nya verkligheten. Plausibilitetsstruktur måste därmed bli individens värld. För att enklare anamma denna nya värld blir det mest effektiva sättet att genomföra en sorts fysisk segregation, vilket kan innebära att gamla bekantskaper bryts och nya vänskapsband knyts i den nya kristna livsvärlden (Berger & Luckmann 1979:184). Det bör dock tilläggas att den primära socialisationen inte saknar betydelse, utan i en resocialisation omtolkas det förflutna så att det skall överensstämma med den nuvarande verkligheten (Berger & Luckmann 1979:189).

Till sist, frågan är om individen, som Berger och Luckmann framhåller, är fast förankrade i den primära socialisationen? McGuire menar att så inte alltid är fallet. Även om hon bestämt fastslår att individen inte kan skapa sitt meningssystem från ”ingenting”, utan att barnet lär sig vad som ska ingå, finns det utrymme för en viss utveckling i hennes synsätt. Hon menar att det i den moderna världen finns utrymme för att välja mellan olika meningssystem om de ställs upp bredvid varandra (McGuire 2002:55) och att individen därmed inte är låst vid den primära socialisationen. Detta kan kopplas till det moderna samhällets reflexivitet.

Reflexivitet

Anthony Giddens menar att mänskliga identiteter är reflexiva projekt som formas genom att individen interagerar med omgivande aktiviteter, kunskaper och system. Fundamentalt är att samtidigt som individer formas genom interaktion, så (om)formar de också de system och aktiviteter som de finns inom (Clegg & Bailey 2008). Giddens menar att det i moderna samhällen finns en ökad reflexivitet på det individuella planet. Han menar att individer, utöver självmedvetenhet, också har förmågan att beakta sina egna handlingar och de konsekvenser de får till följd. Det innebär också att individer är ändamålsorienterade i det de gör och därmed också kan ge en teoretisk förståelse och en berättelse till varför de handlar som de gör (Engdahl & Larsson 2011:67f). Det skulle t.ex. kunna innebära att människor i moderna samhällen reflekterar mer över vilka beslut de fattar, vilken religiös hållning de intar eller vilken partipolitisk övertygelse de omfattar. Det innebär att individer tar rationella beslut med olika faktorer i beaktande, d.v.s. den moderna människan är självreflexiv.

Identitetsutveckling

Enligt Jenkins anger identitet på vilket sätt individer och kollektiv utmärker sina relationer i förhållande till andra individer och kollektiv. Likheter och skillnader i olika identiteter är den dynamiska principen, och en förutsättning för att identifiera varandra (Jenkins 2004:18). Sökandet efter identitet leder till att individen försöker hitta likheter i olika sammanhang, d.v.s. att upptäcka något som stämmer överens med individens uppfattning om sin egen identitet. Det medför att individen också söker efter exkludering av andra identiteter. Samtidigt som en människa hittar "oss" måste hon också hitta "dem". Det leder till identifiering av vad hon inte är samtidigt som hon identifierar sig med dem hon anser sig vara (Jenkins 2004:20f). Det innebär att individer klassificerar varandra och lär sig förstå "vem som är vem". Det genomförs därmed en konstruktion som människor gör med avseende på både likheter och skillnader mellan individer som skapar identiteten. Att bortse från individens identifiering av skillnader och likheter i identitetsskapandet vore förödande (Jenkins 2004:23). Det Jenkins beskriver kan också förklaras som att en grupp tillskriver sig ett epitet som in-grupp, där särskilda ramar finns för tillhörighet. För att en sådan in-grupp ska existera krävs också en motpol, d.v.s. de som inte är "vi", på så sätt skapas en ut-grupp.

Jenkins menar att vår värld är beskaffad så att det inte kan göras någon särskiljande värdering mellan kollektiv samt individuell identitet och hur den skapas. Det beror på att en individs identitet endast kan formas i sammanhang där det finns andra identiteter. Likväl kan en kollektiv identitet aldrig skapas utan samverkan mellan olika identiteter (Jenkins 2004:39f).

Habitus

Ett begrepp som är centralt för denna studie är *habitus*. Ett begrepp som i hög grad är präglad av Pierre Bourdieu (1992). Begreppet innebär att individen innehar en mängd dispositioner som är förkroppsligade hos individen och som genererar förfaranden i pågående interaktioner och möten inom ett socialt fält. Dessa dispositioner blir förvärvade då individen under en längre tid befinner sig i en specifik miljö, det skulle t.ex. kunna innebära, med fokus på min studie, uppväxtmiljö eller en religiös tillhörighet som miljö. (Bourdieu 1992:64). Jenkins framför en dimension av Bourdieus begrepp som innebär att habitus endast fungerar inom ramen för ett socialt fält, vilket innebär att det existerar ett kollektivt habitus, med avseende på en dualism mellan individers habitus och kollektivets habitus (Jenkins 2004:56). Denna dualism uttrycker sig på vis att ett kollektivt habitus, som kan ses som en struktur i sammanhanget, påverkar individers habitus, och likväl påverkar individers habitus strukturen av ett kollektivt habitus.

Jenkins diskuterar också med avseende på förhållandet mellan institutioner och individer. Han menar att ett kollektivt habitus blir en form av institutionalisering och därmed blir individens habitus ett uttryck för ett institutionaliserat mönster (Jenkins 2004:163). Ovan teoretiska förhållningsätt kan således vara av intresse när individer med liknande institutionell uppväxt, med avseende på pingstkyrkan undersöks. Utifrån denna teoretiska framställning bör det alltså finnas ett institutionaliserat mönster för de fem intervjupersonerna, som t.ex. skulle kunna innebära liknande förhållningsätt till partisympatier eller sakfrågor.

Metod

Intervjuerna genomfördes enskilt med fem respondenter, av dessa var tre män och två var kvinnor. Respondenterna fick själva välja i vilken miljö intervjun skulle genomföras, för att därmed uppnå en högre grad av trygghet för intervjupersonerna. Fyra av intervjuerna skedde i respondentens hemmiljö, den femte intervjun skedde vid intervjupersonens arbetsplats. Intervjuerna som sådana gick ut på att jag ställde upp teman, som jag bad intervjupersonerna att berätta kring. Dessa teman kan beskrivas som: Berättelsen om din uppväxt, berättelsen om hur du blev kristen, berättelsen om hur du blev KD-sympatisör, berättelsen om vilka sakfrågor som ses som centrala, samt berättelsen om religion och politik som ihopkopplade.

För att besvara uppsatsens frågeställningar har kvalitativa intervjuer använts, eftersom förståelse vill uppnås för vad som var viktigt för intervjupersonerna, med avseende på händelser, mönster och skeenden i livet (Bryman 2008:415). Intervjuerna var av ostrukturerad karaktär, men med en viss mån av struktur i form av minneshjälp för teman som ansågs

relevanta för undersökningen (Bilaga 1). Syftet med intervjuerna var att förstå respondenternas livshistoria utifrån deras egen livsvärld. Intervjuerna har skett med en låg grad av styrning från intervjuaren, allt för att få tillgång till respondenternas subjektiva upplevelse (Kvale & Brinkmann 2009:171). Det är också av vikt att påpeka att intervjuerna därmed har angripits deskriptivt, eftersom jag ”kartlagt centrala aspekter av respondenternas livsvärld” (Kvale & Brinkmann 2009:122).

Urval

Intervjuundersökningen innefattar fem intervjuer. För att uppnå högre trovärdighet hade fler intervjuer behövt genomföras. Med tanke på projektets korta tidrymd fanns inte tid att genomföra fler intervjuer. Undersökning bygger på ett strategiskt eller målinriktat urval. Det innebar att jag valde personer som hade de attribut som var relevanta för mina forskningsfrågor (Bryman 2009:434). Strategin utgick från ett snöbollsurval, där intervjupersonerna gav tips om respondenter som fanns inom min tänkta urvalsram. Urvalet genomfördes konkret genom val av respondenter som fanns inom något kristet religiöst samfund. Ytterligare faktor för val av respondenter var att de röstade på KD. Religiöst samfund innebar i sammanhanget val av människor i samhället som varit eller var aktiva inom någon pingstförsamling.

Intervjupersonerna är födda mellan 1939 och 1955. Individer inom detta åldersspann valdes eftersom de innehar ett längre perspektiv på livet, samt att de fanns med i startgrupparna för KD. Jag ansåg att individer inom detta åldersspann skulle ge ett större historiskt perspektiv på förändringar i ideologier hos partiet etc. Att jag valde pingstkyrkan som en urvalsgrupp, berodde på att pingströrelsen i större utsträckning än andra frikyrkor är förknippade med kristdemokraterna, bl.a. eftersom pingströrelsens grundare i Sverige, även var grundare till kristdemokraterna.

Förförståelse

För studiens tillförlitlighet bör påpekas att jag har en förförståelse för ämnet. Denna inbegriper bl.a. att jag själv vuxit upp i pingstkyrkan, och att det finns en tidigare relation till samtliga intervjupersoner. Den relation jag har med intervjupersonerna kan ha inneburit att vissa självklar fakta utlämnades, vilket kan bidra till en viss förvridning av resultatet. Dock medförde denna förförståelse att jag på ett enkelt sätt kunde sätta mig in i intervjupersonernas berättelser eftersom jag har en liknande bakgrund. Likheten i den kulturella bakgrunden medförde också att det redan från början fanns ett tydligt socialt samspel. Mitt uppsåt har varit att förhålla mig objektiv till ämnet, även om jag är medveten om att jag innehar en uppsjö av

subjektiva åsikter i ämnet, eftersom det intresserar mig. Intresset och angelägenheten kan dessutom ses som något positivt eftersom det medför ett ambitiöst förhållningssätt och ett genuint engagemang inför projektet.

Etiska ställningstaganden

För säkerställande av Vetenskapliga rådets forskningsetiska principer (2002) delades en projektbeskrivning ut (Bilaga 2). Den innefattade information om projektets syfte och intervjupersonernas frivillighet, för att därmed uppnå informationskravet. För att uppnå nyttjandekravet klargjordes också uppsatsens användningsområde. I projektbeskrivningen framgår också intervjupersonernas anonymitet för att därmed uppnå konfidentialitetskravet. En aspekt av konfidentialitetskravet innefattar att jag i resultatdelen gav intervjupersonerna fiktiva namn.

Analys av data

Analys av data skedde genom att jag vid avlyssnandet av de fem intervjuerna genomförde en transkribering. Transkriberingen genomfördes så att texten skulle ges ett tydligt innehåll snarare än att exakt återge talspråket. Det berodde på att jag enbart var intresserad av det faktiska innehållet en s.k. *innehållsanalys* (Ehn & Öberg 2011:63). Analysen fortskred genom att jag läste intervjuerna ett flertal gånger för att skaffa mig en fördjupad förståelse för intervjupersonernas upplevelser. Därefter förde jag in relevanta citat, med utgångspunkt i teorin i de teman som redovisas under: ”Resultat & analys”.

Resultat & analys

Denna dels avsikt är att redogöra för de intervjuer som genomförts samt att analysera och tolka dessa utifrån de teoretiska perspektiv som presenterades i kapitel 3. Resultat och analys kommer att delas upp i de tre teman som intervjuerna utgick från, bortsett från att intervjupersonernas ungdomstid förflyttades till tema två. Detta gjordes eftersom ungdomens umgängeskrets inte förändrades särskilt mycket.

Tema 1 ”Uppväxt och den begynnande tron”

Intervjupersonerna har vuxit upp i en som de beskriver auktoritär miljö. Det har t.ex. inneburit att föräldrarnas och senare också församlingens ord har setts som lag. Av dem jag intervjuat har tre män och en kvinna vuxit upp i pingstkyrkan medan en kvinna blev medlem i samfundet vid 16 års ålder. De fyra som vuxit upp i pingstkyrkan beskriver barndomsmiljön som sträng och auktoritär samt att den innefattade många regler.

Lisa: Jag är uppvuxen i en familj där pappa var en frontfigur... Han var en ledargestalt både inom pingströrelsen och även i familjen faktiskt. Det han sa var så det skulle vara... man fick inte ifrågasätta. Du fick inte fråga: Varför är det så? Nej för det skulle bara vara så...

Tom: ... gå på fotboll var inte helt okej att göra. Och så gick man på matiné, då var jag bara 12,13 år, eller någonting och det talade man ju inte om heller, man sa att man varit ute på stan och gått eller något sådant.

Intervjuperson: Vad skulle hända om man var utanför då? Om man inte var innanför?

Jonas: Ja då skulle de ju gå till helvetet, och då kom ju den tråkiga tiden där min kompis var med i en tidning som hette "Min värld", då fick de veta att han gått på bio och sådant och då blev han utesluten, då fick han inte vara med längre, och han har aldrig kommit tillbaka till församlingsgemenskapen igen... Sen vet inte jag, jag levde in i detta, det fanns inget annat, det fanns bara en värld utanför som var synd.

Intervjupersonerna beskriver också ett hot som låg över dem i barndomen, med avseende på jordens undergång och Jesu tillkommelse. Dessutom har det funnits, i vissa fall, en uppenbar syn på "de andra" som några man inte ska umgås med. Dessa andra har definierats som "synden" och beskrivits som något de kristna inte är. Detta aktiva ställningstagande bildar en in-grupp och därmed också en ut-grupp. Bildandet av "vi" och "dem" blir nödvändigt för identitetskapande och spelar stor roll för beslut senare i livet (Jenkins 2004:23).

Berger och Luckmann belyser att individen i den tidiga socialisationen projicerar föräldrarnas världsbild och gör den till sin egen objektiva värld (Berger & Luckmann 1979:155). Den objektiva värld som intervjupersonerna beskriver är *konservativ* i ordets rätta bemärkelse. Det finns alltså en rigid uppfattning om vad som är tillåtet, med avseende på umgänge, kultur och sport etc. Vid utövande av dessa aktiviteter fanns dessutom ett hot om Guds straff för begången synd, vilket resulterade i rädsla. Det konservativa förhållningssättet blir för barnet en del av den objektiva världen och hennes identitet, och därmed bildas ett fundament för individernas fortsatta utveckling (Berger & Luckmann 1979:155).

Intervjupersonerna som hade en uppväxt i kyrkan belyser att de inte är medvetna om när de blev troende. De beskriver också en medvetenhet om föräldrarnas roll i den religiösa socialisationen, där valmöjligheter också var begränsade.

Lisa: Om jag ska summera allt så har jag inte någon personlig upplevelse av när jag blev kristen, för det har jag alltid varit.

Tom: Man bars till tälmöten och jag kommer ihåg hur man somnade där, så man är ju infödd i det.

Robert: Sen det här med min kristna tro är väl så att hur det än är här i livet så påverkas man ju väldigt mycket av sina föräldrar både på ont och gott... mina föräldrar gick ju på gudstjänst så vi fick ju hänga med, mina föräldrar gick till söndagsskolan så vi fick ju hänga med dit... på den vägen var det ju.

McGuire menar att den religiösa socialisationen är mer komplex än vad socialisation utan religiösa förtecken är. Hon menar att religiösa föräldrar på ett mer aktivt sätt socialiserar in sina barn i religionen (McGuire 2002:55). Utifrån de intervjuer som gjorts kan denna självklara kristna tro, som insupits med modersmjölken, bekräfta det. Intervjupersonerna beskriver att det inte fanns någon valmöjlighet utan de fick följa med till söndagsskola etc. Den objektiva världen som förmedlas från föräldrarna visar på självklarheten att följa med till kyrkan och delta i aktiviteter för att vara en del av den kristna gemenskapen. Det innebär också att barnet kommer att delta i sammanhang där föräldrarnas roller och beteenden bekräftas av andra, vilket också medför att barnet övertar roller och beteenden från föräldrarna, då de uppmärksammar att de blir bekräftade (McGuire 2002:53f).

Förknippat med den primära religiösa socialisationen är trygghet, dels i att tro men också i att finnas i en gemenskap.

Lisa: Tron har varit tryggheten på något sätt, den har ju varit dels att man känner att man vill engagera sig och göra någonting och så gemenskapen faktiskt, och att få någonting till livs att få någonting som är värt att leva och något som är av värde i livet, trygghet.

Jonas: Så ska man leva på känslor skulle jag inte tro på någonting, utan det är något som finns inom mig och för mig är det en stor trygghet.

Därmed blir också *trygghet* normativt för de fyra intervjupersonerna. Berger och Luckmann beskriver att genom upprepandet av en norm som barnet internaliserar leder till att normen upptas i barnets egen "jag-identitet" (Berger & Luckmann 1979:156f). På samma sätt har de konservativa normerna upprepats och upptagits i den för barnet objektiva världen. Därmed finns två centrala attribut som förknippas med intervjupersonernas primära socialisation, nämligen konservativa normer och trygghet.

Intervjupersonernas habitus innefattar således dispositionerna: konservativt förhållningssätt samt trygghet. Eftersom dessa två dispositioner är förkroppsligade hos individen påverkar de i allra högsta grad hur intervjupersonerna senare kommer att hantera valmöjligheterna inom ett socialt fält (Bourdieu 1992:64).

En intervjuperson var inte uppväxt i pingstkyrkan. Hon var 16 år när hon gick med i kyrkan och fick en tro, hon beskriver liksom de övriga att det var en trygghet att tro. I anslutning till medlemskapet i pingstkyrkan umgicks hon nästan uteslutande med trosfränder.

Maria: Jag kände att jag fick en trygghet i mitt liv som jag hade saknat innan jag visste vart jag hörde hemma. Jag visste att jag kunde ha något jag kunde lita på, och falla tillbaka på... jag hade rätt så många existentiella frågor eftersom jag hade haft ganska många tragiska dödsfall i familjen och släkten och jag kände att jag ville veta vad som hände efter döden... Jag har inte haft så mycket vänner som jag har behållit utanför kyrkan. Jag har nog inga barndomsvänner som jag träffar idag.

Maria genomgick resocialisation vilket resulterade i att hon fann tydliga anslutningar till den nya miljön, samtidigt som hon genomgick en fysisk segregation med tanke på bytet av umgängeskrets. Därmed blev också den religiösa gemenskapen en plausibilitetsstruktur för den nya verkligheten (Berger & Luckmann 1979:184). Det medför också att de konservativa normerna samt tryggheten som dispositioner förkroppsligas.

Tema 2 "Ungdom & Sammanhang som vuxen"

Temat inkluderar de sammanhang som intervjupersonerna funnits inom. Men också beskrivningar av ifrågasättandet av uppväxtmiljön, d.v.s. ett reflexivt förhållningssätt inleds.

Samtliga av intervjupersonerna beskriver en ungdomstid där umgängeskretsen nästan uteslutande baserades på vänskaper inom kyrkan. Även om det finns vissa undantag har bekantskapskretsen för intervjupersonerna mestadels funnits inom kyrkan genom hela livet.

Maria: De jag lärde känna när jag började gå i pingstkyrkan när jag var 16 är de vänner som jag fortfarande umgås med och som är mina bästa vänner än idag.

Robert: ... i kyrkan där i Ronneby och man fick ju vänner där med än gång, så det var ju inte så svårt. Så kyrkan där blev mycket viktig. Den kristna tron det är ju en sak, men den kristna gemenskapen; den är oerhört viktig.

Umgängeskretsen innefattar till stor del medlemmar i församlingen som därmed agerar signifikanta andra och blir förmedlare av en subjektivt upplevd verklighet (Berger & Luckmann 1979:170). Det innebär att umgängeskretsen tillsammans kan bekräfta varandras upplevelse av världen. Några av intervjupersonerna arbetar dessutom på en plats som består av kristna, vilket ytterligare understryker den institutionella övervakning som finns inom ramen för den religiösa socialisationen.

Robert: På företaget jag jobbar är alla troende och med i olika kyrkor i Jönköping, så det är klart, hela företaget präglas av den kristna tron...

Intervjupersonerna beskriver att de från tonåren till nutid varit engagerade i en församling och ser det som nödvändigt, eftersom de ser tron och gemenskapen med trosfränder som centrala värden i livet.

Robert: På den tiden var vi väldigt engagerade, vi började stå på torget och sälja kristen litteratur, och jag blev väldigt engagerade i det...

Jonas: Vi hade jättekul, vi skulle frälsa hela världen så vi bildade ett gäng som hette Jönköpingspojarna, och vi var ute på nattklubbar och pubbar och sjöng, vi var också ute på stan med stora plankat där det stod om de nattmöten som vi anordnade.

Engagemang genom bl.a. missionerande blir en sorts initieringsprocess som innebär en intensifiering av känsloladdning inför institutionen, vilket medför att individer blir helt och fullt engagerade i den verklighet som internaliserats (Berger & Luckmann 1979:169).

Samtliga av intervjupersonerna som är uppväxta i pingstkyrkan är medvetna om påverkansfaktorer i och med uppväxten. De beskriver ett ifrågasättande som aktualiseras mot bakgrund av de sammanhang och de svar som de tidigare haft. Lisa beskriver t.ex. förändring av bekantskapskretsen när hon nu umgås med människor utanför kyrkan, eftersom hon inte fick det som barn.

Lisa: Sammantaget har jag ju inte bara ägnat mig åt att vara tillsammans med människor som har en kristen tro, det tycker jag är skillnaden på när jag var barn. Då skulle man inte umgås med de som inte var kristna, nu är det tvärt om jag vill umgås med de som inte är kristna...

Genomgående i berättelserna finns också en tydlig förändring i hur de ansåg världen vara beskaffad, ett ifrågasättande gentemot den värld som blivit presenterad för dem som barn.

Lisa: Jag började fundera mer på vad jag hade fått med mig hemifrån nu skulle jag se om det håller och upptäcka annat... Jag kände att nu ska jag ut och pröva om det här håller, om jag kan stå på egna ben och leva utanför den här atmosfären.

Tom: Sen var man ju lite mer så i tonåren att det här är rätt så. Men sen märker man ju efter hand att det är ju inte så enkelt, utan det är så mycket som kan påverka...

Jonas: Skulle jag leva om mitt liv igen så skulle jag nog stryka det här med "syndakatalogen" och den rädsla som jag vuxit upp med, det skulle vara underbart att slippa den. Därför har jag försökt föra över det på mina barn, att inte vara rädd och få känna dåligt samvete eller skuld för saker och ting.

Här beskrivs den reflexivitet som enligt Giddens är fundamental för det moderna samhället, d.v.s. att individer reflekterar kring handlingar och vilka konsekvenser de kan få. Individen värderar sedan resultatet och omformar de system som de finns inom (Clegg & Bailey 2008; Engdahl & Larsson 2011:67f). Reflexivitet avser att de förr hade en svartvit världsuppfattning, men att de senare värderat vissa delar som sämre inom rörelsen och därmed omformat systemet genom att reproducera det nya synsättet på sina barn. Reflexivitet bidrar till förändringar, vilket medför att det finns utrymme för identiteter att förändras. Här framgår tydligt hur dualismen mellan ett strukturellt habitus och individers habitus är sammanvävda och hur de är beroende av varandra för att förändring ska äga rum (Jenkins 2004:56).

Tema 3 "Politiska ideologier"

Detta tema behandlar intervjupersonernas syn på känsla av tillhörighet gentemot kristdemokraterna. Men även vilka sakfrågor som de anser centrala samt hur de ser på förhållandet mellan kristendom och politik.

Intervjupersonernas väg till kristdemokratien

Några av intervjupersonerna beskriver att de har vuxit in i kristdemokratiska sympatier. Vilket då har skett i en primär socialisation där barnet har övertagit roller och beteenden från föräldrar (McGuire 2002:53f). Detta är något som Hagevi beskriver som att av en religiös socialisation följer en politisk socialisationsprocess där religiösa människor tenderar att sympatisera med liknande partier (Hagevi 2009:159)

Lisa: Det (partisympti) är väl ungefär som med kristendomen och den kristna tron; att den har man bara vuxit in i och jag tycker nog att det är bra.

Robert: Eftersom jag har varit kristdemokrat i hela mitt tänkande liv så kommer jag faktiskt ihåg första valet när kristdemokraterna var med 1964.

Något som också beskrevs vid två av intervjuerna är att partisymptierna kunde bero på influenser från partiaktiva som intervjupersonerna har någon relation med. Det beskrivs genom att det fanns en påverkan från ledande personer eller medlemmar inom pingstkyrkan.

Tom: Och när man ser tillbaka på det kan man ju se att de var ju verkligen påverkade av Petrus och Lidman och sådana.

Jonas: ... jag tror nästan att jag har röstat på KD hela tiden. Och framförallt när Alf Svensson kom för honom gillade jag, sen kände jag ju honom, så det är ju lite det också.

Lisa: Egentligen är det så här att jag har en kompis som är väldigt engagerad i KD och hon har under flera år pratat om att KD det är det enda och bästa partiet...

Därmed finns också tecken på att den institutionella sekundärsocialisationen har inverkan för partisympatier. Det visar sig genom att intervjupersonerna beskriver att de påverkades av sina övervakare, eller de signifikanta andra som i detta avseende är personer med ledande roller i församlingen och som sågs som förmedlare av den enda verkligheten i den dåvarande kontexten (Berger & Luckmann 1979:170). En av intervjupersonerna beskriver detta genom ett tätt sammanvävt förbund mellan kristdemokraterna och pingstkyrkan.

Tom: ... var man med i pingstkyrkan blev man ju medlem i KD per automatik.

Hos den intervjuperson som inte hade sitt "hem" i frikyrkan från början kan utläsas en växling från att göra som sina föräldrar till att vända om och internalisera den nya plausibilitetsstrukturen till sin värld, genom gemenskap till trosfränder (Berger & Luckmann 1979:184).

Maria: När man fick rösta om man var 21, då röstade jag på högerpartiet som mina föräldrar, för då hade jag ingen egen åsikt utan jag tyckte det var bra med högerpartiet... Jag tror jag röstade på högern en gång, sen röstade jag på KD resten.

I några av intervjuerna framkommer att intervjupersonerna egentligen är mer socialistiska eller att deras sympatier egentligen finns mer åt en vänsterideologi. De ser helst att KD framstår som ett fristående parti, utanför blockpolitiken. Eftersom de bland annat beskriver att de står för allas värde, en enklare livsstil, att värna om de svaga samt att skatt är något bra.

Maria: Från början var ju KD mer vänsterorienterat nu är de mer borgerligt högerorienterat, mina sympatier ligger väl egentligen mer åt vänster än åt höger, det där är ju ett litet dilemma när man röstar på KD då... jag tycker man ska värna om de som är svaga... Att de om har det bra ställt ska dela med sig, jag tycker att det är bra att betala skatt som Mona Sahlin sa, det är inget problem för mig.

Jonas: ... innan KD hade tagit ställning till det blåa blocket, var de ett självständigt parti, och hade lite mer socialistiska tankar också som jag upplevde det, eftersom jag egentligen är för allas värde för de allra minsta.

Men faktum kvarstår, d.v.s. att de fortsätter att rösta på KD. Flera av intervjupersonerna belyser den historiska ideologin som påverkan i deras syn på vänsterpolitik, och varför de inte röstar på socialdemokraterna eller andra vänsterorienterade partier. Även om

intervjupersonerna menar att de har en del socialistiska åsikter, röstar de inte socialistiskt på grund av förföljelser, kommunism och ateism.

Tom: Socialdemokratin var ju lite anti gentemot kristna, och de sågs av kristna som att de var från ”den andra sidan”. Socialdemokraterna var ju ateister, eller jag kan ju inte historien, men jag upplevde att det var så.

Jonas: Sen började det politiska 1968, 69, 70, när KFMLr och Leninist-trotskisterna, framförallt KFMLr gick fram och hade sin storhetstid i Sverige, då reagerade vi väldigt mycket, vi hade stora opinionsmöten eftersom de gick ut med att de kristna skulle halshuggas helt enkelt, de ska störtas. ... de var ju ett hot och det spred rädsla i kyrkan något otroligt på den tiden.

Robert: Men varför röstar jag inte på vänsterpartiet? Det är ju en ideologisk fråga, vänsterpartiet har ju under hela tiden, om vi tar 70- och 80-talet så stödde man ju kommunistdiktaturer som Sovjetunionen, som förtryckte de som hade en annan politisk åsikt och människor som hade en annan kristen tro eller muslimsk tro eller judar de förtrycktes. Det kan jag ju inte jag stödja ...

Jenkins beskriver att individen måste hitta ”de andra” för att också hitta ”oss” (Jenkins 2004:20f). ”De andra” i sammanhanget är de som intervjupersonerna uppfattar som motståndare eller som uttrycker ett hot gentemot deras kollektiva habitus, detta hot sker främst genom den tydliga distinktion som kan göras mellan ateism och tro. Tron bör kanske vara det mest centrala då man vill visa på dualismen mellan individ och struktur med avseende på pingstkyrkan som organisation. Det går att förutsätta att individer inom pingströrelsen ger uttryck för ett institutionaliserat mönster som innebär att de tror (Jenkins 2004:163).

Viktiga sakfrågor för partisympatier

I värderingar och ideologier skiljer sig intervjupersonerna något åt, dock sympatiserar fortfarande fyra av intervjupersonerna med KD, och står för ungefär samma grundfundament. Tom anser sig idag däremot vara ”icke-partipolitisk”, men borgerlig. Vilket också är representativt för Sverige där religiösa individer tenderar att rösta partier åt höger, och KD i synnerhet (Hagevi 2009:159).

Det är tydligt vilka sakfrågor som är relevanta för de intervjupersonerna som fortfarande har sympatier för KD. Dock bör framgå att en av intervjupersonerna varit aktiv medlem i partiet en längre tid, han hade därmed mer kunskap och intresse i olika sakfrågor. De viktigaste sakfrågor behandlade: familj, vård och omsorg, samt människors lika värde. Det som belystes var att medborgarna ska ta hand om de gamla samt att medborgarna själva i ett samhälle ska få bestämma om/när deras barn ska gå i förskola.

Maria: Främst är det deras familjepolitik att man ska få fostra sina egna barn att inte alla barn måste vara på förskola från det att man är ett år utan att man får välja själv.

Jonas: ... jag är för allas värde för de allra minsta, det talades ju mer om det i KD då än vad det gör nu, även om de har det i sitt partiprogram nu, att äldrevård, vård och omsorg är viktigt.

Synen på det fria valet till förskola går att koppla ihop med den faktor av trygghet som de förknippar med kristendom. Det kan därmed finnas en misstanke gentemot sekulära förskolor och hur de fostrar barnen. Intervjupersonerna vill förmedla den trygghet och de värden som de förknippar som positivt med kristendom.

En fråga som varit en hjärtefråga för KD sedan starten 1964 är abortfrågan, men på senare år har det förekommit en del inre stridigheter på temat. Utåt är KD idag tämligen positiva till abort men inom partiet verkar åsikterna gå isär.

Lisa: ... jag tycker inte man ska ha abort utan man ska försöka undvika. Sen tycker jag att det i vissa fall är befogat med abort... de här incestfallen och så. Hur tänker man där? Det är ju stora frågor jättestora frågor. Där är inte lätt att säga blankt nej så det är väldigt många funderingar där.

Jonas: Abort tyckte vi var helt fel från början, men sen kom något som hette ”Människorätt för ofödda”, och då blev det så absurt. Då kände man själv att det här ställer jag inte upp på däremot, att man gick ut så hårt för det tyckte jag varken var kristet korrekt eller politiskt korrekt... visa bilder på ofödda foster och groteska bilder.

Robert: ... ett val på 70-talet, när vi hade valaffischer som visade att vi sa nej till abort, men det har ju förändrats, vi vill begränsa aborterna, det är inget snack om saken, men att totalförbjuda aborter det tror jag inte går och det ska vi kanske inte driva heller...

Från början fanns en helt konservativ syn på frågan. Idag beskrivs det komplexa i frågan, och utan totala motsättningar. De belyser att det finns fall där det är legitimt, men att begränsa aborter är något de håller för centralt. Detta förhållningssätt verkar ha förändrats genom interaktion med andra människor, så som det möte en hade med en organisation som till fullo var emot abort, därmed förändrades deras system (Clegg & Bailey 2008).

Den intervjuperson som inte längre ansåg sig hysa sympatier med kristdemokraterna på ett bredare plan, har en mer liberal syn på frågan, och även till andra frågor. Vilket uppvisar ytterligare grad av reflexivitet där det konservativa förhållningssättet försvunnit ur det omformade systemet.

Tom: Jag vet inte, jag är ju ingen abortmotståndare utan det får ju folk göra som de vill för min del. Var och en får ju svara för sitt. Vissa har ju väldiga låsningar vid vissa grejer. Och de homosexuella, vill de gifta sig ska de få göra det, jag har ingen sådan där stenhård fråga.

Kristen tro & politik, hör de ihop?

I någon mening anser intervjupersonerna att den kristna tron och politik hör ihop, t.ex. finns berättelser om att partisympatierna till KD beror på den kristna tron.

Robert: Det är klart att jag röstat på kristdemokraterna på grund av min kristna tro... jag har jag stöttat kristdemokraterna för de har ju ändå alltid velat sätta människan i centrum och stödja de små i samhället så har i alla fall jag känt det och jobbat för.

Samtliga av intervjupersonerna var också överens om att samhället bör vila på en sorts kristen grund, samt att vi på det sättet behåller det kristna arvet.

Maria: ... samhället ska vila på en kristen värdegrund, en judisk/kristen, eftersom man är uppvuxen på 50-talet så är man ju van vid att det var ju kristen tro som var grunden i både skolan och allting med både psalmsång och avslutningar i kyrkan och så. Jag tycker det är viktigt att vi bevarar vårt kristna arv eftersom vi är ett kristet land.

Jonas beskriver att han gärna ser att det finns en kristen grundsyn hos politikerna som styr.

Jonas: Jag tycker det är bra när det är människor som jag har förtroende för och då kanske inte de behöver vara kristna heller, men som ändå har en kristen grundsyn på något sätt med humanismen och detta som jag tycker är den kristna grunden.

Ovan beskrivningar belyser att intervjupersonerna ser kristendom som något som är bra för politiken, men deras förhållningsätt är ändå inte sådant att kristendomen ska vara helt politisk. När så sker kan religion bli farligt enligt en av männen.

Jonas: ... egentligen borde inte politik och kristendom höra ihop, för det tror jag kan vara farligt till och med. Det ser vi i andra regimer där det verkligen kan vara så. Blir kristendomen en makt så ligger det en fara i det. När Martin Luther blandade ihop och blev politisk så ändrade hans syn på judar bland annat.

Intervjupersonerna upplever att de kopplar ihop politik och kristendom till viss del, då främst genom att de vill att Sverige som land ska fortsätta att vila på kristen grund och att de gärna ser att politiker har denna etik inristad på kroppen, för att därmed fatta humana beslut. Det kan också hänga ihop med den trygghet som intervjupersonerna förknippar med kristen tro. Samtidigt finns en rädsla för religionen som makt, med konservativ hållning och förbud, vilket kan ha och göra med deras egen upplevelse som barn.

Avslutande diskussion

Den frikyrkliga identiteten kan enligt undersökningens empiri sammanfattas i två dispositioner, nämligen trygghet och konservativt förhållningssätt. Som jag ser det kan ett konservativt förhållningssätt med ursprung i uppväxten påverka val av partisympatier. Det beror på att KD genom historien förhållit sig konservativt i frågor som rör livet, i t.ex. frågan om aborträtt. Intervjupersonerna förhåller sig däremot reflexiva till sakfrågor idag, där de kan se det komplexa i att ta ställning helt för eller helt emot. I och med avståndstagande från en svartvit världsbild kan som jag ser det, en tydlig koppling dras i dualism mellan individ och struktur, där dessa påverkar varandra för att förändra ställningstaganden. Därmed finns ett institutionaliserat mönster som framträder, där reflexiviteten för åsikter blir kollektivt. Därför verkar det som att det ändå finns en slags homogenitet hos de som funnits i pingströrelsen och röstar på KD, vilket i så fall skulle kunna tala emot Demkers beskrivning om det fragmentiserade kristna livsmönstret (Demker 2008:125). För att ändå stärka Demkers forskning måste påpekas att resultatet förmodligen hade sett annorlunda ut om intervjupersonerna haft olika samfundstillhörighet i barndomen, då den kristna gemenskapen kan antas skilja sig åt inte bara teologiskt utan också med avseende på etik och moral.

Intervjupersonerna ser familjen som central och den institution som bör stå för reproducerandet av de nästkommande generationerna. Det beror på att intervjupersonerna vill förmedla den trygghet som de förknippar med kristna värden. Därmed ser de också att politik och kristendom i någon mån bör sammankopplas, eftersom de kristna värderingarna knyts till trygghet. De menar att kristendom bör genomsyra samhället utan att för den delen bli en maktfaktor, grunden för samhället bör således ligga i judiskt/kristna värderingar för att därmed skapa trygghet.

Den frikyrkliga identiteten innefattar också en polarisering mellan ateism och tro, där det skapats en ut-grupp gentemot vänsterorienterade rörelser. Trots att flera av intervjupersonerna menar sig vara socialistiskt orienterade, ser de svårigheter i att rösta åt vänster. Det beror till stor del på att de upplevt sig förföljda av vänstergrupper och därmed upplevt ett hot gentemot deras kollektiva habitus.

I undersökningen har framkommit att den kristna identiteten har påverkan för partisympatier. Frågan är vad som händer med väljarna när KD fortsätter att anpassa sig till den ideologiska grunden hos alliansen p.g.a. partiets ringa storlek? Finns det då verkligen ett alternativ för de intervjuade på den politiska arenan? Personligen tror jag att utrymme finns för ett kristet parti i Sverige, trots sekulariseringen, däremot tror jag i motsats till Demker att

blockpolitiken kommer att bli döden för KD. Kristdemokraterna kan inte förhålla sig till dilemmat mellan politik och tro, genom att ingå koalition. Dessutom belyser intervjupersonerna hur de hellre skulle vilja se kristdemokraterna som ett mittenparti utan ställningstagande åt höger eller vänster.

Referenslista

Litteratur:

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1979). *Kunskapssociologi – Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Stockholm: Wahlström & Widstrand

Bourdieu, Pierre (1992) *The Logic of Practice* Polity Press, Cambridge, United Kingdom

Bjereld, Ulf, & Gilljam, Mikael (1991). Vad vill de kristna väljarna? Religionens betydelse för människors åsikter i politiska sakfrågor. *Statsvetenskaplig Tidskrift*, 94(2), 149-159.

Hämtad den 10 april 2013 från <http://nile.lub.lu.se/ojs/index.php/st/article/view/2872/2436>

Brommesson (2010). Svenska kristdemokrater i förändring – Från konfessionellt universella till sekulärt partikulära. *Statsvetenskaplig Tidsskrift*, 112(2), 165-176.

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Demker, Marie (1998) *Religion och Politik*. Stockholm: SNS Förlag

Engdahl, Oskar & Larsson, Bengt (2011) *Sociologiska perspektiv – Grundläggande begrepp och teorier*. Lund: Studentlitteratur

Hagevi, Magnus (2007). Kristna i det politiska rummet. I Lennart Nilsson (Red.), *Det våras för regionen Västsverige 1998-2005* (s. 123-137). Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet

Hagevi, Magnus (2009) *Politik opinion och religiositet i Västra Götaland*. Lund: Sekel

Hagevi, Magnus (2011) *Den svenska väljaren*. Umeå: Borea

Jenkins, Richard (2008) *Social Identity*. Routledge: New York, NY, USA

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund: Studentlitteratur

McGuire, Meredith B. (2002) *Religion – The Social Context*. Wadsworth: Belmont, California, USA

Uppslagsverk:

Clegg, Stewart R. Bailey, James R (2008) Reflexivity.

<http://knowledge.sagepub.com.ezproxy.ub.gu.se/view/organization/n467.xml#p1368>,

International Encyclopedia of Organization Studies, hämtad 2013-05-15

Josefsson, Göran (u.å.). Kristdemokraterna.

<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/lang/kristdemokraterna>, Nationalencyklopedin, hämtad 2013-05-14

Internetsidor:

Benigh, Love 2011. Kristdemokraterna tillbaka till basen – kristendomen. SVT. 16 december. <http://www.svt.se/nyheter/sverige/kristdemokraterna-tillbaka-till-basen-kristendomen> (Hämtad 2013-05-15)

Fiévet, Hugo & Rehn, Linus 2012. KD + borgerlighet = sant. Dagen. 11 oktober. <http://www.dagen.se/opinion/debatt/kd-borgerlighet-sant/> (Hämtad 2013-05-31)

Vetenskapsrådet 2002. Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (Hämtad 2013-05-24)

Populärvetenskaplig framställning

Bakgrund

Enligt en undersökning som jag tagit del av får kristdemokraterna ca: 50 % av rösterna från medlemmar som finns i en svensk frikyrka och som regelbundet deltar vid religiösa möten (Hagevi 2010:258). Dessa siffror är intressanta eftersom de tyder på att kristendom som religiös åskådning har betydelse för hur människor i samhället röstar. Det betyder också att kristendom bör ses som en politisk influens på något vis. Att den religiösa aspekten spelar roll i valet av partisympatier har också påvisats i diverse amerikanska studier, där det visat sig att religiositet har större inverkan än t.ex. ras och ekonomiska förutsättningar (Demker 1998:14ff). Av detta bör kanske inte dras allt för stora växlingar när vi talar om en svensk kontext, eftersom religiositet och religion inte är uppe för debatt på samma sätt i Sverige som i USA. Däremot är det en intressant aspekt att fundera kring. Religionen i dagens Sverige får ofta sparsamt med utrymme. Verktygen för att analysera samhället utgår ofta från t.ex. klass, inkomst och etnicitet, vilka också är de enskilt största faktorerna för val av partisympatier (Hagevi 2007:124).

Kristdemokraterna har som de flesta andra partierna förändrats genom åren, och kanske framförallt har de behövt ändra sig i takt med att religionen verkar betyda mindre för människor i det svenska samhället. Vid tidpunkten för kristdemokraternas grundande fanns en tydlig religiös dimension i partiet. En sådan dimension av partipolitiken är något som förändrats och hamnat i skymundan genom åren. Det fanns t.ex. inga referenser till någon kristen tro eller kristen värdegrund under Göran Hägglunds tal till kristdemokraternas riksting 2009 (Brommesson 2010). Andra förändringar har också visat sig i moderpartiets fundamentala sakfrågor som t.ex. abortfrågan och samkönat äktenskap, där KD har fått vika ner sig gentemot de samhällskrafter som stått som motståndare. Kristdemokraternas ideologi är svår att identifiera, dock finns tydliga belägg för att KD idag är ett parti med tydlig ställning åt höger i den politiska skalan. Det visar sig bl.a. genom kristdemokratiska ungdomsförbundets kampanj ”mitt hjärta är blått”⁴.

Syfte

Syftet med den undersökning som genomförts har varit att ta reda på vad den frikyrkliga identiteten har för inverkan för hur människor röstar. Den frikyrkliga identiteten innefattar i

⁴ <http://www.dagen.se/opinion/debatt/kd-borgerlighet-sant/>

denna rapport människor som på något sätt varit eller är medlemmar i en svensk pingstförsamling.

Metod

Undersökningen utfördes genom fem intervjuer, där syftet var att nå kunskap om intervjupersonernas levnadsberättelse. Intervjupersoner valdes ut genom att jag hade kriterier som innefattade att intervjupersonerna hade eller hade haft ett medlemskap i en pingstförsamling samt att de röstade på KD. Anledningen till att endast personer som hade någon anknytning till pingströrelsen valdes berodde på kristdemokraternas tydliga koppling till pingströrelsen historiskt.

Resultat

Intervjupersonernas uppväxt så som de upplevde den och beskrev den, verkade spela en näst intill avgörande roll för partisympatier. En sådan påverkan visade sig främst genom att intervjupersonerna vuxit upp i kristna sammanhang med kristna föräldrar men också genom umgängeskretsar, aktiviteter och förebilder i ungdomen och senare i livet.

Något av intresse var att flera av de som intervjuades egentligen menade sig sympatisera med många vänsterorienterade frågor, som t.ex. att de tycker att skatt är bra samt att de vill värna om de allra svagaste i samhället. Enligt intervjupersonerna finns det ändå vissa svårigheter med att rösta på socialdemokraterna eller vänsterpartiet. Det berodde på att intervjupersonerna inte kunde identifiera sig med vänsterpolitik, eftersom människor och partier som fanns på vänsterfallangen historiskt sätt har förföljt och hotat de kristna.

Intervjupersonerna beskrev att en kristen värdegrund var centralt för ett bra samhälle att leva i och på så sätt vill de att religion och politik ska höra ihop. Men samtidigt beskrev de också att man inte ska tvinga på någon något samt att religion som maktfaktor inte är bra utan till och med kan bli farligt.

Samhällsnytta

Som jag var inne på i början av framställningen så har det inte gjorts särskilt mycket forskning på religion som påverkansfaktor för partisympatier i Sverige, därför finns en hög samhällsrelevans i undersökningen. På det sättet finns också en relevans i att ta reda på hur religionen kan påverka samhället. Min förhoppning är att resultatet ska hjälpa till att nå förståelse kring hur kristdemokraterna kan hantera dilemmat mellan religion och politik. Där det verkar som att de jag intervjuat tycker att religionen är en viktig influens för partitillhörighet och där de till stor del inte identifierar sig med de andra partierna i det blåa blocket.

Intervjuguide

Orientering av intervjun

- Syftet med undersökningen är att försöka förstå varför människor från frikyrkan i större utsträckning (40 %) röstar på Kd. En frågeställning som är applicerbar på de flesta partier men då med ett annat attribut, så som arbetarbakgrund och rösta på socialdemokraterna eller överklassbakgrund och att rösta på moderaterna.
- Om det är ok så använder jag mig av en inspelare? Som du såg på intervjupresentationen så är du helt anonym.
- Detta är ett samtal där allt som sägs är ”rätt”, eftersom det är din egen uppfattning om din verklighet, vilket medför att alla slags åsikter är godtagbara.

Teman för intervjun:

1. Barndomens inverkan av partisympatier (primär socialisation) ”Barndom, kristen tro & partipolitik” – *Tema 1*

- **Kan du berätta lite om Hur och när du blev kristen och vad det var som ledde dig till en religiös tro, vad var det som var avgörande och hur såg de första minnena du har för religiöst ställningstagande? ”Berättelsen om att bli kristen”**
- Narrativt, d.v.s. att be respondenten berätta **sin** historia om sin uppväxt, d.v.s. påverkan från de signifikanta andra (föräldrar etc.). ”Berätta för mig om ditt liv... Du föddes i?”
- Tillhörde dina föräldrar en kristen kontext?
- Vilken roll spelade den kristna tron i den dåvarande kontexten?
- Vilken roll spelade den kristna institutionen i den dåvarande kontexten?
- Kan du berätta mer om... (allt eftersom intervjupersonen berättar och utifrån vad som kan tänkas vara intressant)

2. Andra sammanhang som påverkat val av partisympatier (sekundär socialisation) ”Sammanhang som vuxen” – *Tema 2*

- Respondenten berättar om livet efter barndomen, d.v.s. när andra sammanhang (utanför individens upplevda och genom vårdnadshavarnas förmedlade objektiva världsbild) observeras
- Vilka kristna sammanhang fanns som vuxen?
- Deltog intervjupersonen i andra sammanhang än de kristna?

3. Dagens primära källor (enl. respondenten) för partisympatier hos kd. ”Ideologier” – *Tema 3*
 - Vilka sakfrågor är centrala?
 - Kristen tro, spelar den in?
 - Är intervjupersonens tro även politisk
4. Jag har inga mer frågor, finns det något du vill fråga eller ta upp, innan vi rundar av?
 - Berätta lite mer om studien om intervjupersonen är intresserad. Känn in situationen...
5. Tack för din medverkan. Berätta att uppsatsen senare kommer att publiceras och att intervjupersonerna får ta del av resultatet.

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Intervjubeskrivning

Intervjun utförs med anledning av genomförandet av kandidatuppsats vid institutionen för sociologi & arbetsvetenskap på Göteborgs Universitet.

Med undersökningen ämnar jag söka svaret och försöka förstå kopplingen mellan att vara medlem i en svensk frikyrka, och därmed hysa sympatier för kristdemokraterna. För att få svar har jag valt en metod som innefattar intervjun som verktyg. Intervjun kommer att genomföras som en sorts livshistorieberättelse, vilket medför ett samtal kring historiken från din tidiga barndom till inträdet i ”vuxenvärlden”, samt politiska ståndpunkter. Tidsåtgången för intervjun bör vara från 45 minuter till 1 timme.

Du som intervjuperson kommer att vara helt anonym för att uppnå konfidentialitetskravet som finns som etiskt förhållningsätt hos vetenskapsrådet (VR). Det innebär att endast jag i egenskap av forskare, kommer inneha kunskap om vem som intervjuats. I den publicerade framställningen kommer därmed inga namn framgå. Försättningsvis kommer inte heller någon annan uppgift som av någon anledning skulle kunna röja din identitet att publiceras. Det bör också påpekas att du som intervjuperson deltar helt frivilligt, vilket medför att du har rätt att avbryta intervjun vid vilken tidpunkt som helst.

Den forskning jag ämnar genomföra kommer efter publicering att vara offentlig, vilket betyder att du som intervjuperson kommer ges möjlighet att ta del av den.

Den tematiska indelningen av intervjun kommer att se ut som följer:

- Barndom, kristen tro & partipolitik
- Sammanhang som vuxen
- Ideologi:
 - *Sakfrågor som du anser viktiga*
 - *Kristen tro & politik?*

Tack för din medverkan!